

Úvod do první pomoci

Edita Pešáková

Masarykova univerzita

Lékařská fakulta - Katedra ošetřovatelství

Organizace výuky

- Přednáška, na kterou bude navazovat cvičení
- Podmínky pro splnění předmětu: Zápočet → 100% účast na cvičeních
 - aktivita ve výuceKolokvium → ověření znalostí testem
 - praktická ukázka KPR

Doporučené studijní prameny

- Evropská rada pro resuscitaci - ERC Guidelines 2015
- Česká resuscitační rada www.resucitace.cz
- SAIBERTOVÁ, S. První pomoc, Masarykova univerzita 2014
- *BYDŽOVSKÝ, Jan. Předlékařská první pomoc. Grada, 2011.*

Obsah dnešní přednášky

- Definice první pomoci
- Právní zodpovědnost
- Záchrané složky ČR
- Tísňové volání
- Vyšetření postiženého

Definice první pomoci

- PP je soubor se na sebe navazujících postupů, které vedou k obnově života nebo zamezují zhoršení zdravotního stavu jedince.
- Život postiženého v mnoha případech závisí na správně poskytnuté neodkladné první pomoci.
- Právě Ty můžeš být tím, kdo v kritické chvíli zachrání lidský život!
- O životě rozhoduje 5 minut!!!

Právní zodpovědnost

- Trestní zákon č. 40, 2009 Sb. § 150, 151

- Kdo osobě, která je v nebezpečí smrti nebo jeví známky vážné poruchy zdraví nebo jiného vážného onemocnění, neposkytne potřebnou pomoc, ač tak může učinit bez nebezpečí pro sebe nebo jiného, bude potrestán odnětím svobody **až na dvě léta**.
- Kdo osobě, která je v nebezpečí smrti nebo jeví známky vážné poruchy zdraví nebo vážného onemocnění, neposkytne potřebnou pomoc, ač je podle povahy svého zaměstnání povinen takovou pomoc poskytnout, bude potrestán odnětím svobody až **na tři léta** nebo zákazem činnosti.
- **Řidič dopravního prostředku – při neposkytnutí PP** bude potrestán odnětím svobody až na **5 let** nebo zákazem činnosti.

První pomoc - dělení

- Technická první pomoc
- Základní první pomoc (bez zdravotnických prostředků) laická PP
- Odborná první pomoc

Technická PP

- hasiči, horská služba, vodní záchranná služba, svépomoc
- ✓ odstranění příčiny úrazu
- ✓ vyproštění postiženého
- ✓ přesunutí na bezpečné místo
- Neohrozit sám sebe!!

Základní (předlékařská, laická) první pomoc

- opatření bez specializovaného vybavení
- taktéž v případě poskytování PP zdravotníkem
- trvá do doby převzetí postiženého ZZS, nebo improvizovaného transportu do ZZ
- součástí je přivolání ZZS

Priority předlékařské PP (pravidlo ABC)

- Zprůchodnit a udržet průchodné dýchací cesty - krok „A“ (airway)
- Dýchání v případě potřeby nutné pro obnovení a udržovat umělým dýcháním - krok „B“ (breathing)
- Nezbytné obnovit a udržet krevní oběh nepřímou srdeční masáží a zastavením krvácení - krok „C“ (circulation)

Bariéry v poskytování předlékařské PP

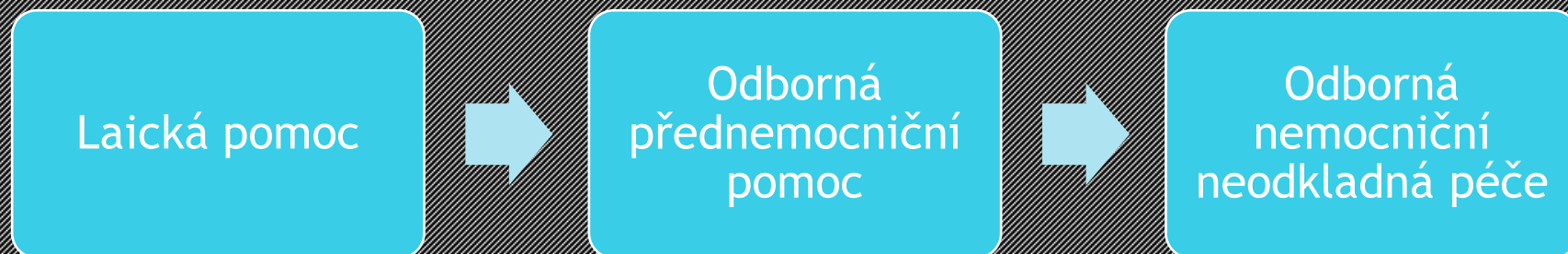
- Nezvládnuté emoce
- Pocit nezvládnutí situace - obava z výsledku
- Obava z možných následných problémů
- Obava o vlastní život - nákaza nemocí či poranění

Odborná zdravotnická (rozšířená) PP

- použití speciálních pomůcek
- aplikace léků
- použití diagnostických přístrojů
- použití léčebných prostředků

Záchranný řetězec

- Je systémem návaznosti a spojitosti záchranných úkonů a výkonů k záchraně zraněného. Úspěšnost záchrany a její konečný efekt je závislý na každém jeho článku. Tento záchranný řetězec je tak silný jako jeho nejslabší článek!

Postup podle záchranného řetězce

- Prvním článkem jste VY jako zachránce!
- Úkoly - zajištění místa nehody a bezpečnosti
 - život zachraňující úkony
 - volání ZZS
 - vyproštění
 - první pomoc
 - předání postiženého ZZS

Integrovaný záchranný systém I

- vznikl jako potřeba spolupráce hasičů, zdravotníků, policie a dalších složek při řešení mimořádných událostí (požárů, havárií, dopravních nehod, aj.)
- efektivní systém vazeb, pravidel spolupráce a koordinace záchranných a bezpečnostních složek, orgánů státní správy a samosprávy, fyzických a právnických osob při společném provádění záchranných a likvidačních prací a přípravě na mimořádné události

Integrovaný záchranný systém II

- ZZS Zdravotnická záchranná služba 155, 112
- HZS Hasičský záchranný sbor 150, 112
- PČR Policie České republiky 158, 112
- MP Obecní a městská policie 156
- AČR Armáda České republiky
- ZBK Záchranné brigády kynologů
- VZS Vodní záchranná služba
- LZS Letecká záchranná služba
- HS Horská služba

Porovnání volání 155, 112

- RZP - dispečink
- volání zdarma
- asistence postupů první pomoci po telefonu
- nelze volat bez SIM a minimálního kreditu
- Hasiči - dispečink
- volání zdarma
- cizojazyčná komunikace
- sjednoceno v Evropě
- volání bez SIM
- časová prodleva při zdravotních stavech

Zdravotnická záchranná služba

- V každém kraji je jedna Zdravotnická záchranná služba (ZZS):
 - operační středisko
 - výjezdové posádky
 - RLP (RV)
 - RZP
 - LZS
- Mimo záchrannou službu:
 - praktický lékař
 - lékařská služba PP („pohotovost“)
 - převozové sanity

Rychlá lékařská pomoc (RLP) I

- Posádku tvoří - lékař
 - zdravotnický záchranář
 - řidič záchranář
- vyjíždějí ke stavům bezprostředního ohrožení života, k těžkým úrazům a závažným dopravním nehodám, v případech hrozícího selhání základních životních funkcí a výrazného zhoršení zdravotního stavu postiženého

Rychlá lékařská pomoc (RLP) II

- Jiný typ RLP - systém „rendez-vous“ (RV) - tvoří lékař a řidič, popřípadě řidič záchranář.
- Disponují osobním automobilem se zdravotnickou zástavbou. Je vybaven podobným vybavením jako velký sanitní vůz, ale není schopen přepravit pacienta do zdravotnického zařízení. V případě nutnosti převozu přijíždí RZP.
- Výhoda - efektivní využití lékaře
 - rychlejší mobilní prostředek

Rychlá zdravotnická pomoc (RZP)

- Posádku tvoří:

kvalifikovaný zdravotnický záchranář (diplomovaný specialista záchranář nebo všeobecná sestra specializovaná pro stavy akutního ohrožení života) a řidič záchranář

- posádky vyjíždějí ke stavům, kdy došlo k úrazu či zhoršení zdravotního stavu postiženého, ale stav přímo neohrožuje jeho život
- posádka na místě poskytne vysoce odbornou neodkladnou péči a transportuje postiženého do zdravotnického zařízení

Letecká záchranná služba (LZS)

Použití při: delším dojezdovém čase pozemních prostředků, který by mohl ohrozit život a zdraví pacienta

: nutnosti co nejšetrnějšího transportu do zdravotnického zařízení (poranění páteře)

: situaci, kdy časový faktor při převozu pacienta na specializované pracoviště hraje významnou roli.

Složení posádky - lékař

- zdravotnický záchranář
- pilot

Kdy zasahuje ZZS

- Stav bezprostředního ohrožení života
 - bezvědomí
- Stav, který prohlubováním chorobných změn mohou vést k náhlé smrti
 - srdeční infarkt, úrazy
- Působí bez poskytnutí odborné PP trvalé chorobné změny
 - mozková mrtvice, úrazy
- Působí náhle utrpení a nesnesitelnou bolest
 - úrazy
- Působí změny chování a jednání, které ohrožují sebe nebo své okolí
 - náhlé psychické poruchy

Přivolání záchranné služby I

- Uklidni se a přemýšlej:

- Co se stalo?
- Hrozí další nebezpečí?
- Kolik je postižených?
- Jaký je stav postiženého?
- Je při vědomí?
- Dýchá?
- Krvácí?

- Místo události:

- Kde jsme?
- Na jaké jsme adrese?
- Číslo domu, zvonku, jméno na zvonku...
- Místo v terénu, na silnici, orientační body...

Přivolání záchranné služby II

- Kdo volá...
- Kde se to stalo...adresa, jméno na zvonku, orientační bod v terénu, kdo bude čekat venku
- Co se stalo...počet zraněných, charakter poranění, příznaky chorob
- Zapněte na telefonu reproduktor - budete mít volné ruce!
- Plňte pokyny a odpovídejte na dotazy operátora
- Zajistěte podmínky pro přístup posádky
- Neukončujte hovor jako první!

Základní vyšetření postiženého

- Kontrola stavu vědomí
- Kontrola dýchacích cest
- Kontrola dýchání
- Kontrola krvácení
- Celkové vyšetření postiženého

Kontrola stavu vědomí

Je postižený
při vědomí?

Reaguje na
oslovení

Ano, je při
vědomí

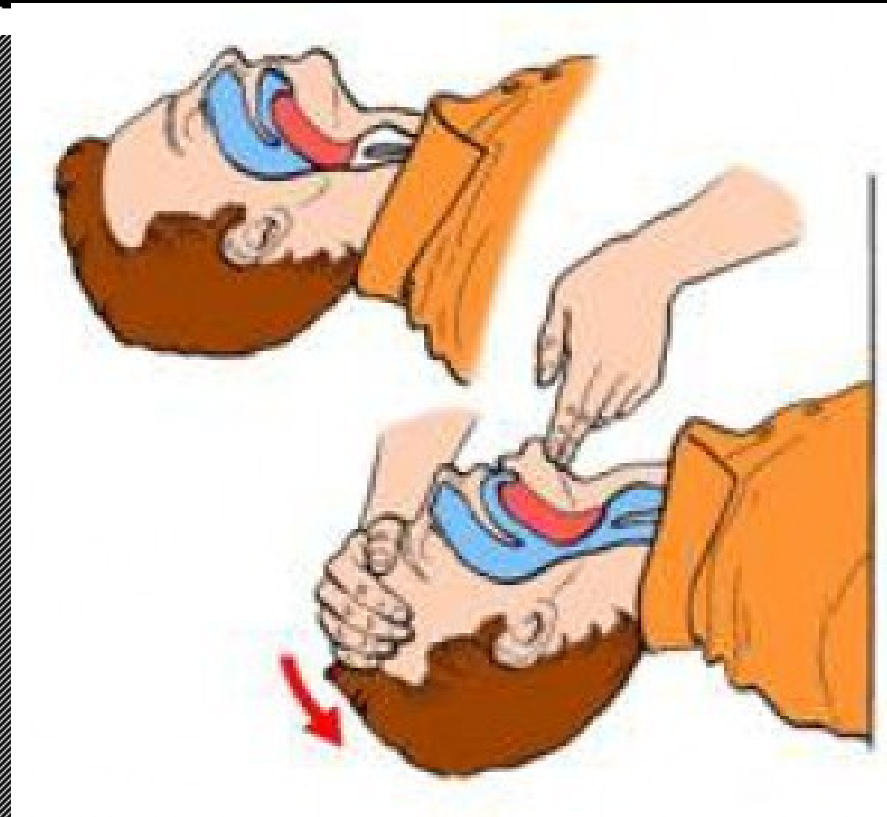
Je postižený při
vědomí?

Nereaguje ani na
oslovení, ani na
bolestivý podnět

Je v BEZVĚDOMÍ!

Kontrola dýchacích cest

- Má volné dýchací cesty?
 - provedeme záklon hlavy za čelo a za bradu
 - odstraníme z úst případnou překážku - zvratky, krev, jídlo, zuby atd.

Celkové vyšetření

- Postupujeme systematicky „od hlavy k patě“
- Cílenými dotazy se ptáme co se stalo, na místo bolesti, jak dlouho to bolí, jak se postiženému dýchá atd.
- Pohmatem zjišťujeme místo bolesti
- Pohledem hodnotíme barvu kůže, pohyby, místo krvácení, zjevné poranění
- Snažíme se údaje zjistit co nejpřesněji a poté předat ZZS

Co dělat do příjezdu záchranné služby?

- udržujeme trvalý a intenzivní dohled nad postiženým a poskytujeme adekvátní PP
- je-li na místě více zachránců, zajistíme záchranařům rychlý a bezproblémový přístup:
 - odemknout a otevřít všechny příchozí dveře
 - zavřít domácí zvířata
 - jít na hlavní komunikaci a zřetelně mávat na přijíždějící vůz ZZS
 - po příjezdu záchranaře přivést ke zraněnému
- zraněného sami netransportujeme nebo nepřepravujeme naproti ZZS

„Kdo zachránil jeden život, jakoby zachránil celý svět.“

(Talmud)

Děkuji za pozornost!